Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Historia dzieciństwa i wczesnej edukacji (Wykład), PG_00206747		
Kierunek studiów	Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2026/2027
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć z obszarów nauk humanistycznych lub nauk społecznych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	1	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS	3.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	zaliczenie
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Paweł Śpica	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu	dr Paweł Śpica	

Formy zajęć

Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30

W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0

Aktywność studenta i liczba godzin pracy

Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
Liczba godzin pracy studenta	30	0.0	45.0	75

Cel przedmiotu

Przedmiot ma służyć monograficznemu ukazaniu marginalizowanego w podręcznikach historii kultury i wychowania problemu zapatrywań społecznych i pedagogicznych na dziecko i dzieciństwo oraz wczesną edukację w dziejach, głównie nowożytnych oraz rekonstrukcji realiów w tym zakresie. Celem jest ukazanie i zrozumienie przez studentów przemian w sytuacji społecznej i miejscu dziecka w kulturze, rodzinie i społeczeństwie oraz pojmowania dzieciństwa w rozwoju cywilizacji europejskiej.

Efekty uczenia się przedmiotu

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
[PPWJ5_U01] ma umiejętności pozwalające na dokonywanie obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, analizowanie ich z wykorzystywaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej oraz proponowanie rozwiązań problemów	Student potrafi wykorzystać w analizie zdarzeń pedagogicznych wiedzę z zakresu historii dzieciństwa i wczesnej edukacji Student potrafi rozpoznawać i identyfikować style wychowania w praktyce edukacyjnej, wskazać ich wartościowe cechy i zagrożenia dla podmiotowości dziecka lub ucznia	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[PPWJ5_K09] ma kompetencje w zakresie krytycznej oceny własnej wiedzy z zakresu treści danego obszaru edukacji oraz jej pogłębiania	Student ma gotowość i umiejętność rozwijania samodzielnej refleksji pedagogicznej i krytycyzmu wobec sytuacji dzieci, warunków ich rozwoju oraz edukacji we współczesnym świecie, kraju i środowisku	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[PPWJ5_W02] ma pogłębioną wiedzę na temat klasycznych i współczesnych teorii rozwoju człowieka, wychowania, uczenia się i nauczania (kształcenia) oraz ich wartości aplikacyjnych; potrafi je krytycznie oceniać i twórczo z nich korzystać,	Student posiada pogłębioną wiedzę na temat klasycznych koncepcji edukacji dziecka i ich trwałości, potrafi ją odnieść do humanistycznych, społecznokulturowych uwarunkowań współczesnej pedagogiki	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[PPWJ5_W01] ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat podstaw filozofii wychowania i aksjologii pedagogicznej oraz potrafi ją odnieść do osobowego, integralnego rozwoju dziecka (ucznia)	Student ma zaawansowaną i uporządkowaną wiedzę z zakresu historii dzieciństwa i wczesnej edukacji	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[PPWJ5_W05] ma wiedzę na temat struktury i funkcji systemu edukacji oraz alternatywnych form edukacji; rozumie kontekstowe uwarunkowania podstaw, celów, organizacji oraz funkcjonowania instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych	Student rozumie historycznaj zmienność struktury, form i funkcji systemów (także alternatywnych) edukacji dziecka, rozpoznaje źródła współczesnych innowacji pedagogiki dziecka	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu

- Pojęcie dzieciństwa i jego koncepcje na przestrzeni wieków-Staro - i Nowotestamentalne rozważania o rodzinie i dziecku oraz obowiązkach rodzicielskich - wskazaniem dla moralistów nowożytnej Europy.- Przejawy rozwoju i treści refleksji o dziecku w piśmiennictwie zachodnioeuropejskim w czasach nowożytnych. "Odkrywanie dzieciństwa" wOdrodzeniu i Oświeceniu oraz w XIX wieku, ze szczególnym uwzględnieniem poglądów: Jana Amosa Komeńskiego, Johna Locke'a, Jana JakubaRousseau, Jana Henryka Pestalozziego i Fryderyka W. Fröbla.- Dziecko i jego pozycja oraz sytuacja w kulturze, rodzinie, społeczeństwie i szkole w Europie zach. i w Polsce od Średniowiecza do XVIII wieku -przemiany i uwarunkowania cywilizacyjne.- Przemiany społeczne, prawne i obyczajowe funkcjonowania rodzin i dzieci w Europie zach, zapoczątkowane w dobie Wielkiej RewolucjiFrancuskiej.- Narastanie refleksji dotyczącej praw dziecka i jego ochrony.Inicjatorzy reform wychowania przedszkolnego i wczesnej edukacji na przełomie XIX i XX wieku: Maria Weryho-Radziwiłłowiczowa, StanisławKarpowicz, Janusz Korczak, Róża i Karolina Agazzi, Maria Montessori, Owidiusz Decrroly, Ellen Key.- Prekursorzy i twórcy reform szkolnych w Europie Zachodniej i w Polsce. Od pajdocentryzmu do antypedagogiki;- Wpływ ruchu "Nowego wychowania" na zmiany w myśleniu o dziecku i metodach dydaktyczno -wychowawczych oraz ówczesne eksperymentypedagogiczne będące inspiracją dla współczesnych reform oświatowych;- Istota i rola zabaw oraz zabawek w życiu i wczesnej edukacji dziecka - koncepcje pedagogiczne i próby ich realizacji.- Rozwój badań psychologicznych nad dzieckiem w Europie zach. i na ziemiach polskich na przełomie XIX i XX wieku.- Kształtowanie się pedologii jako nauki o dziecku - jej twórcy, podstawy teoretyczne, dziedziny, metody i wyniki badań.- Historyczne źródła współczesnych ofert edukacyjnych.- Sytuacja dziecka w totalitarnych systemach politycznych

Wymagania wstępne i dodatkowe

Znajomość i rozumienie podstawowej terminologii pedagogicznej. Znajomość specyfiki i cech kulturowych epok historycznych.

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi	51.0%	100.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Ariés P., Historia dzieciństwa. Dziecko i rodzina w dawnych czasach, Gdańsk 1995Dziecko w rodzinie i społeczeństwie. Dzieje nowożytne, t. II, red. K. Jakubiak, W. Jamrożek, Bydgoszcz 2002Żołądź Strzelczyk, Dziecko w dawnej Polsce, Poznań 2002W. Bobrowska-Nowak, Historia wychowania przedszkolnego, Warszawa 1983.Badinter E., Historia miłości macierzyńskiej, tł. K. Choiński, Warszawa 1998Balcerek M., Prawa dziecka, Warszawa 1986Śliwerski B., Pedagogika dziecka. Studium pajdocentryzmu, Gdańsk 2007
	Uzupełniająca lista lektur	Balcerek M., Rozwój opieki nad dzieckiem w Polsce w latach 1918-1939, Warszawa 1978Drynda D., Inspiracje dla współczesnej edukacji w dydaktyce II Rzeczypospolitej, Katowice 2000Dziecko w świetle tradycji, red. F. Ziemski, W. Korzeniowska, Kraków 2002Wnęk J., Dziecko w polskiej literaturze naukowej 1918-1939, Warszawa 2012Delimata M., Dziecko w Polsce średniowiecznej, Poznań 2004
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Opisz sytuację dziecka w epoce odrodzenia.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.